

MEDULLÆ MORALIS PARS SECUNDA

Complectens doctrinam de Statu Religioso, de beneficiis, de
Horis canonicis, de officiis ad iudicium spectantibus,
de privilegiis, de Sacramentis, & de censuris.

Tract. IX. De statu Religioso.

P R O Æ M I U M.

Post traditam noticiam legum ad omnes
pertinentium, ad quorundam statuum
leges, & obligationes descendimus, &
primo loco de statu Religioso nobis
agendum est.

C A P U T P R I M U M.

*De essentia status Religiosi, & voto illum
assumendi.*

§. I.

De essentia status Religiosi.

1.

*Status Religiosus est
status perfectionis
perpetuo acquirenda,
per tria vota:
castitatis, pauper-
tatis, & obedien-
tiæ, traditione fa-
cta sui, sub potesta-
te Religionis appro-*

*bate ab Ecclesia, sub Regula determinata,
Ecclesia, vel Religione, nomine Ecclesie,
talem traditionem acceptante; quæ omnia*

modo sunt de essentia status Religiosi.
Tract. 15. cap. 1. num. 1. 2. 3. 4. 6. 8.
10. Per tria vota substantialia mere in-
terna, non constituit aliquis vere &
proprie Religiosus. Perpetuitas obliga-
tionis, per tria vota substantialia contra-
ctæ, saltem ex parte voventis est de
Religionis substantia. Supposito jure Ec-
clesiastico, est de essentia status Religiosi
ad tempus saltem in communitate cum aliis
vivere: seculo vero jure Ecclesiastico, sal-
vari potest essentia status Religiosi in vita
anachoretica, & omnino solitaria. n. 11. 13.
In Religione triplex datur status: incipien-
tium, proficientium, & perfectorum; cum
autem vita anachoretica sit perfectorum,
debite non assumitur, nisi a diutius in
cenobio exercitatis, vel ex speciali in-
stituto Spiritus Sancti, & ideo periculo-
sissimum est ad eam immediate transire.
n. 15.

2. Licet Religiosus, ratione sui status,
non teneatur esse perfectus, teneatur ta-
men sub mortali tendere ad perfectio-
nem, non quidem per omnia opera con-
siliiorum, & supererogationis, sed per
ea tantum quæ sunt secundum Regu-
lam, & suæ Religionis observantias. nu.
16. 18. Contra hanc obligationem pec-
cat.

cat mortaliter Religiosus. Primo. Quando suae Religionis leges, quaecunque illae sint, ex contemptu violat; quod tunc contingit, quando eas transgreditur ex animo non se subiiciendi illis, aut legislatori, seu Superiori praecipienti; vel quia eas reputat inanes, vanas, & inutilis. Secundo. Quando leges transgreditur eo fine, ut impediatur perfectionem, ad eam tendere reuens. Tertio. Cum firmiter apud se statuit, non curare de perfectione, & ad eam non tendere. Quarto. Quando suo pravo exemplo alios induceret ad vitam depravatam, vel Regulæ relaxationem. nu. 20. 21. Non tenetur Religiosus ex vi suae obligationis superatas habere passiones, dummodo illas vincere conetur. Nec erit mortale transgredi Regulam, aut obligationem Religionis ex pravo usu, vel consuetudine in materia parva; ideoque quamvis tales transgressiones multiplicentur, non excedunt limites peccati venialis. nu. 22. Probabilis est non peccare mortaliter contra obligationem tendendi ad perfectionem, Religiosum habentem animum servandi omnia mandata, & praecipua Superiorum obligantia sub mortali, consuetudinem tamen haberet transgrediendi alia Regulæ vel constitutionum mandata, non obligantia ad mortale, si absit scandalum, vel contemptus. n. 24. 28.

3. Potest dari verus Religiosus status cum solis votis simplicibus: & definitum est a Greg. XIII. Societatis Jesu Alumnos, post vota simplicia emissa, esse veros Religiosos; solemnitas enim votorum est tantum de jure Ecclesiastico requisita. Tract. 15. cap. 1. nu. 30. 31. 36. Votorum solemnitas, sive in Ordine Sacro, sive in Religione in eo consistit, quod obligatio eorum sit conjuncta statui, vel Ordini irrevocabiliter, ita quod per ea fiat traditio irrevocabilis, tam ex parte voventis, quam acceptantis. Hoc tamen non tollit, quin possit ex urgentissima causa, talis obligatio ab Ecclesia relaxari. n. 37. Vota simplicia sunt ejusdem speciei ac solemnia, & solum differunt per

majorem, vel minorem indissolubilitatem. nu. 38. Votum solemne in Professione emissum, non dissolvit ex natura rei antecedens matrimonium ratum, nec dirimit subsequens, sed tantum jure Ecclesiastico, ratione solemnitatis. nu. 39. Probabilis est quod ex gravissima causa, possit Pontifex in votis solemnibus Religiosae Professionis dispensare; tunc autem dispensatio non erit amplius Religiosus. num. 42. 44.

4. Clerici professi Ordinum militarium ad divina ministeria recepti, sunt vere, & proprie, & simpliciter Religiosi. Tract. 15. cap. 1. nu. 48. Equites D. Joannis Hierosolymitani sunt veri Religiosi, habent enim verum & totale votum castitatis, verum votum paupertatis, & verum votum obedientiae. Exempti sunt a jurisdictione Ordinarii, & omnibus aliis Religiosorum privilegiis fruuntur. n. 49. Probabile est enim qui vivit, Religionem ingredi, nullam determinando, satisfacere suae obligationi, sumendo habitum S. Joannis Hierosolymitani. Moniales si quæ sunt, quæ post Tridentinum, & Bullam S. Pii V. adhuc clausuram non servant, ex consuetudine introducta, & praecipua, etiam si Professionem emisissent, quando jam talis consuetudo per praescriptionem legem clausuræ abrogaverat, possunt nihilominus a Summo Pontifice, & Ordinibus Superioribus ad clausuram obligari. nu. 53. Milites, qui tria vota substantialia castitatis, paupertatis, & obedientiae simpliciter, & absolute non emittunt, sed tantum limitate, & conditionate, non sunt veri Religiosi; nam illa tria vota simpliciter & absolute emissa sunt de essentia status Religiosi. n. 58. Possunt dicti milites, nempe: Calatravæ, Alcantaræ, S. Mauriti, S. Stephani, &c. suorum bonorum quorumcumque habere dominium, cum dependentia tamen a suis superioribus; etiam si concedatur quod sint veri Religiosi: & consequenter possunt etiam de ipsis bonis libere disponere, & etiam testari. Peccabunt tamen mortaliter si con-

si contra suorum superiorum voluntatem id faciant. n. 60. 62.

5. Vota militarium Ordinum, praescindendo a particularibus obligationibus, & generaliter loquendo in hoc consistunt, quod quoad votum obedientiae debeant obedire Magistris, & Superioribus in his, quæ ad externa opera vitae activæ spectant, & ordinantur ad militiam; ratione voti castitatis teneantur abstinere ab omnibus venereis extra, vel intra matrimonium, pro divinitate instituti; ratione voti paupertatis, liberum non habeant usum bonorum quæ possident, sed dependenter a voluntate suorum Superiorum. Tract. 15. cap. 1. n. 63. 64. 65. Ex privilegio Pontificio excluduntur a communibus praecipis, statutis, oneribus, prohibitionibus, vel penis pro Religiosis impositis; unde non comprehenduntur sub constitutione contra Religiosos assistentes agitationi Taurorum: nec sub constitutione. De largitione munerum, nec sub aliis similibus; etiam si sint veri Religiosi, ut sunt Equites D. Joannis: bene vero comprehenduntur eorum Clerici, sicut alii Regulares. nu. 67. Milites Regulares cujuscumque Ordinis sint, sunt personæ Ecclesiasticae, speciali modo Deo dicatæ, & sub Regula Religiosa approbata viventes: Ideoque eorum habitum vendere, aut emere simonia est. Quando autem in ejus susceptione, quis praebet pecuniam, non intendit solvere pro susceptione habitus, sed pro honore quem habitus secum affert. n. 70. Gaudent dicti milites, sive sint substantialiter Religiosi, sive non, privilegio canonis, & fori, & immunitatis Ecclesiasticae. n. 71.

6. Omnes Religiones in substantialibus conveniunt; distinguuntur autem penes diversos fines immediatos proprios, & media praecipua ad illos conducentia. Tract. 15. cap. 1. n. 73. Intra eandem Religionem potest dari magna diversitas, ut inter Carmelitas calcæatos, & exalceatos: & inter diversas Religiones magna convenientia, ut inter monachos S. Benedicti, & S. Ber-

nardi. n. 75. Status Religiosus ex parte finis dividitur, in eum qui ordinatur ad vitam activam, & eum qui ordinatur ad vitam contemplativam, & eum qui ordinatur ad mixtam ex utraque. n. 76. Perfectio Religionis principaliter, & primario, ex fine debet attendi; secundario ex mediis, & exercitiis, quibus ad talem finem pervenitur. Unde cum contemplatio fit perfectior actione, Religiones contemplativam vitam profitentes, perfectiores sunt illis, quæ tantum vitam activam ut finem habent; sed utriusque perfectiores sunt, quæ ad mixtam vitam ordinantur. nu. 77. Inter Religiones eundem finem habentes, seu eandem vitam, sive activam, sive contemplativam, sive mixtam profitentes illa est perfectior, quæ alioribus mediis, seu exercitiis ad talem finem utitur, & ad illum consequendum aptioribus. n. 79. Inter Religiones mixtam vitam profitentes, si in fine, mediisque utilitate, ac perfectione pares sint, perfectior erit illa quæ majorem vitae austeritatem, paupertatem, & exercitium Chori, ex vi Regulæ, & constitutionum habet. n. 80.

§. II.

De voto Religionis.

7. Religionis ingressum vovere; & alium ad hoc inducere, opus bonum est, laudabile, & meritorium. Tract. 15. cap. 2. num. 1. Qui votum Religionis emisit, ex vi illius tenetur procurare pro viribus Religionem ingredi, omni adhibita diligentia, quæ solet in gravi re prudenter apponi. Haec autem obligatio non obstat, quod tale votum habens, possit manifestare Prælati illius Religionis cui se devovit, impedimentum, si quod habet essentialia, vel etiam nimiam quam fortassis habet ad illam Religionem aversionem, etiam si futurum sciat, quod hac habita noticia minime recipitur. Nec obligatur manifestare votum quod habet Prælato, quando

do habitum petit, etiam si credat; eo manifestato, admittendum esse. nu. 2. Qui votum Religionis emisit, non satisfacit suae obligationi ingrediendo Religionem relaxatam, & quoad principales obligationes collapsam. Et si quis vivisset talem ingredi Religionem, non tenetur votum implere. n. 3.

8. Qui vovit strictiorem Religionem ingredi, non satisfacit ingrediendo laxiorem; nisi ista laxior Religio privilegium habeat a Pontifice tales recipiendi, prout habent Benedictini, Camaldulenses, Olivetani, Augustiniani, & alii per communicationem; sed tunc debet votum manifestari Praelato, ut illud commutare possit. Hoc autem privilegium est cum limitatione, & conditione quod talis perleveret in ea Religione; si enim a laxiore receperit, voti obligatio reviviscit. Semel autem professus in laxiore, omnino liber manet a voto ingrediendi strictiorem; ex quo inferitur, votum ingrediendi strictiorem posse propria auctoritate commutari, in votum perseverandi in laxiore. Tract. 15. cap. 2. num. 4. 5. Qui Religionem in genere vovit, vel aliquam in particulari, adire debet tot Religiones, vel monasteria, quoad ab his repletus nulla remaneat moralis spes, arbitrio prudentum, ut alicubi recipiatur. Regulariter autem ad quatuor, vel quinque Religiones, si nullam in voto determinavit; vel ad duas, aut tres domos ejusdem, si alicui in particulari se devovit, recurrere sufficet, & necessarium erit, a quibus si repellatur, & repulsa causa sit perpetua, liber erit a voto. n. 6.

9. Vovens simpliciter ingredi Religionem, non est cogendus ingredi strictiorem, si a laxioribus repellatur; quia ad strictiores opus est specialis vocatione. Tract. 15. cap. 2. num. 7. Votum habens Religionis, nisi aliud constet de intentione, non tenetur Religionem extra propriam Provinciam quaerere, si in ea non admittatur; nec mulier monasterium longe a propriis parentibus. num. 8. Si quis a monasterio, vel Re-

ligione quam voverat repellatur, ob aliam quod temporaneum impedimentum, eo cessante, ingredi tenetur, similiter repellatur ob impedimentum suppositum, cognita veritate nullitatis, tenetur ingredi, si Religio illam admittere velit; Si vero absolute, & simpliciter legitime repulsi sit, & postea ab eadem Religione invitetur, probabilis est non amplius ingredi teneri. Hinc inferitur quod si quis tale votum habens, sincero animo petat habitum, & admisso differatur, non ob impedimentum temporaneum, sed quia Religio non vult se determinare, liber manet ab obligatione. n. 11.

10. Praelatus Regularis eadem facilitate potest repellere petentem ingrediti voto, ac si non esset voto obligatus. Tract. 15. cap. 2. num. 12. Qui vovit talem Religionem, sub habitu Choristiarum, si Religio eum velit admittere solum inter non Choristas, non tenetur ingredi; si vero vovens nihil cogitavit de statu clericali, vel laicali, tenetur ingredi quomodocumque cum Religio admittat. Similiter non tenetur ingredi, qui licet non expresse voverit Religionem sub statu clericali, ita tamen erat affectus, ut nolisset per votum obligari, nisi ad talem statum, vel illis est praeditus dotibus, quas qui habent non solent intrare, nisi in statu Clericali. nu. 13. Non tenetur votum habens Religionis, literas, vel artem addiscere, ut admittatur, si dum vovit nihil de hac necessitate cogitavit; si vero tunc advertit se non aliter admittendum, vel dubitet an advertentis, tenetur addiscere. n. 14.

11. Qui voto Religionis emisit, matrimonium contrahit, peccat mortaliter contrahendo, nec potest petere debitum; (immo nec reddere nisi bimestre elapso;) quare si intra bimestre petat, aut reddat, peccat mortaliter; quia se reddit impotentem ad adimplendum voti. Bimestre elapso tenetur quidem reddere, sed si petendo consummet, peccat mortaliter, quia impedimentum ponit adimplenti voti: consum-

sum-

summato autem matrimonio, si cum culpa, si sine culpa, licite petere & reddere potest; non tamen per hoc cessat obligatio voti, sed suspenditur usque dum illud exequi possit, stante conjugaliter morte, vel ingressu in Religionem, vel data justa causa divortii; & tunc tenetur votum implere. n. 15. Qui post consummatum matrimonium votum emisit ingrediendi Religionem relative ad tempus, quo illud licite exequi poterit, tunc absolute pro illo tempore manet obligatus. Si vero vovit ingredi Religionem de consensu alterius conjugaliter in illo statu; tunc valet votum, at tamen absolute non obligat, sed sub conditione: si conjux praestaverit, quae de iure requiruntur; nempe quod ipsa Religionem ingrediatur, si juvenis, vel talis fuerit, ut in eam suspicio continentiae cadere possit; vel continentiam in saeculo voveat si senex sit, experisque dicti periculi. Conjuges post votum Religionis de communi consensu emisissent, quando illud executioni non mandaverint, & petere debitum, & reddere possunt, quia hoc non impedit voti adimplerem. n. 16.

12. Si quis ante sponsalia votum Religionis emisit, tenetur illud implere, quia sponsalia invalida sunt. Si post sponsalia votum illud emisit, & nullum damnus fuerit in sponsam commissum, Religionem ingredi tenetur; & si post ingressum exeat, sponsalia ante votum celebrata adimplere tenetur. Tract. 15. cap. 2. num. 17. Votum habens Religionis non satisfacit assumendo Episcopatum. num. 18. Qui vovit non solum ingressum in Religionem, sed etiam perseverantiam in ea, non potest absque peccato mortali, post ingressum, nisi ex gravissima causa Religionem deserere. Si vovens Religionem solummodo habuit animum eam experiendi, an sibi conveniat, non tenetur perseverare; & si ex justa causa recedat, non tenetur aliam ingredi. At si non admittatur in una Religione, & simpliciter vovit, tenetur tendere ad aliam, & aliam quando probabiliter

sperat se admitti. Si vero votum fuit de experientia talis Religionis; si in hac domo non admittatur, ad aliam, & aliam domum simili modo tendere tenetur. n. 20.

13. Qui votum Religionis in genere emisit, de ingressu simpliciter cogitans, nihil vero de libertate egressus, vel de permanentia perpetua, aut dubitet quo animo emisit, tenetur duntaxat ingredi, & experiri; & si eum existeret se alacri animo ferre non posse, poterit libere exire; non tamen satisfacit si intret, ut statim exeat; sed tenetur sincero animo ingredi ut permaneat, si se ferre posse crediderit. Tract. 15. cap. 2. nu. 21. 22. Verius est eum qui post votum Religionem intravit, si sine causa justa eam deserat, peccare mortaliter, & adhuc ex voto teneri ingredi, si admittatur. num. 24. Si quis emisit votum Religionem ingrediendi, & profecti; si in Novitatu non procurat saltem mediocri diligentia satisfacere suis obligationibus, sed nimis laxo vivat, & ideo expellatur, non satisfacit voto. Si vero mediocrem diligentiam adhibuit, & nihilominus dimissus sit, adhuc probabilis est non satisfacere voto, sed teneri aliam, & aliam ingredi, usque dum nulla adsit moralis spes in aliqua profecti: Verius est eum qui votum emisit Religionem ingrediendi, & profecti, non posse licite ex quacunque alia causa, Religionem deserere, sed tantum si occurrant maximae difficultates, causa urgentissima, vel graviora pericula n. 28.

14. Qui absolute absque ulla temporis determinatione vovit ingredi Religionem, tenetur ingredi quamprimum commode potest. Tract. 15. cap. 2. nu. 29. Quod si cum commode possit, notabiliter differat ingressum, immo etiam si per breve tempus, praevideat periculum amplius non implendi votum, peccat mortaliter; notabiliter autem differre censetur, qui post nactam opportunitatem, ultra dimidium annum differt. n. 31. 32. Qui terminum quo incipiat obligatio voti assignavit, dicens

v.g.

v. g. Voveo Religionis ingressum cum 20. annos complevero: completo 20. anno tenetur quamprimum commode potest Religionem ingredi, sicut is qui tempus non assignavit; non tamen tenetur tempus assignatum prævenire. Si ita voverit: Voveo Religionem ingredi intra annum: intra biennium, &c. non tenetur quidem votum implere, nisi in fine temporis assignati; cæterum si prævideat tunc impediri fore, tenetur tempus prævenire. nu. 33. 34. Transacto tempore assignato, & vel culpabiliter vel inculpabiliter non impleto voto, (nisi expresse voluerit vovens, eo transacto finiri obligationem,) adhuc tenetur implere. n. 35.

15. Quinque modis cessat obligatio voti Religionis, prout & alia vota. 1. Notabili superveniente mutatione rerum. In dubio autem an mutatio talis sit, impleri debet. 2. Ob cessationem totalem finis motivi. 3. Si votum conditionatum fuit, & conditio non impleta; etiam si conditionis eventus a vovente malitiose, & culpabiliter impediat. 4. Irritatione, (si tale votum ab impubere emissum sit,) facta per eum, sub cuius est potestate. 5. Dispensatione, vel commutatione ab habente legitimam potestatem facta. Tract. 15. cap. 2. nu. 36. 37. 38. &c. Si votum Religionis absolute & simpliciter factum sit, solus Papa potest in illo dispensare, aut illud commutare. Si autem non sit sub gravi obligatione, si sit pœnale, si sit conditionale, etiam impleta conditione, si disjunctivum, si Religionis non approbata, si ex metu levi factum, (nam si fuit metus gravis votum non tenet,) si fuit votum perseverandi in Religione, vel ingrediendi stricteorem; commutari potest, & relaxari ab habente facultatem dispensandi alia vota. Similiter potest qui simpliciter & absolute Religionem vovit dispensari, ut voti adimpletionem ex iusta causa differat; hoc enim non est in voto simpliciter dispensare. Semel commutato a Summo Pontifice voto Religionis simpliciter, & absolute

te episcopo, non est amplius reservatum. num. 44. Omnia alia vota possunt auctoritate propria in votum Religionis commutari. n. 45.

CAPUT II.

De Novitiatu Professioni præmittendo.

§. I.

De Natura Novitiatus, & conditionibus ad illum requisitis.

16. Novitiatus ad hoc est jure Canonico institutus, ut ad Professionem admittendus Religionem, ejulque austeritates, & regulares observantias experiatur, & sic mature desinere, an sibi conveniat eam amplecti; & insuper ut Religio eum agnoscat, & variis probationibus ejus indolem, vires, capacitatem, atque qualitates detegat, videatque an sibi conveniat eum ad Professionem admittere. Tract. 15. cap. 3. num. 1. Peccant mortaliter qui vi, aut dolo aliquem cogunt Religionem intrare, & Novitiatum inchoare, & Prælati scienter talem admittentes; & quos cogentes feminas adest etiam excommunicatio ex Tridentino: validus tamen est Novitiatus, nec tempus, quo quis in eo coacte mansit, suppiendus est. n. 2.

17. Professio, necnon receptio ad Novitiatum immunis esse debent a simonia, quare si pro receptione, vel Professione aliquid temporale recipiatur, sive directe ex pacto, vel conventionione recipientibus ad habitum, sive indirecte ex pacto vel conventionione cum iis, qui suffragantur sunt pro novitio ad habitum vel Professionem admittendo, committitur simonia, & incurritur excommunicatio Papæ reservata; quæ etiam incurritur si deducatur in pactum, quod pro Religionis ingressu detur monasterio certum mutuum, vel aliquid com-

modatum, aut emolumentum. Hanc excommunicationem incurrit tantum singularis personæ in hoc delinquentes, Capitulum vero, & Conventus incurrit ipso facto suspensionem ab omni actu, & officio capitulari, & communi jurisdictionem Ecclesiasticam exigente: sed tam receptio ad habitum, quam Professio simoniace factæ, valide sunt. num. 3. Non est simonia nec incurritur excommunicatio, si aliquid in elemosynam, vel ex benevolentia liberaliter, & sine ullo pacto datum recipiatur; nec si aliquid ex pacto, vel conventionione detur pro sumptibus habitus, & pro sustentatione Religiosi. nu. 4.

18. Nudum ad licitum, sed etiam ad validum Novitiatum requiritur ætas legitima, quæ est post natam pubertatem: Professio autem fieri nequit ante decimum sextum completum: Pueri tamen post unum rationis in quacunque ætate ad Religionem, præcisè particularibus statutis, admitti possunt. Tract. 15. cap. 3. n. 6. In omnibus Religionibus, societate Jesu excepta, habitus Religiosi sumptio, & gestatio ad validum Novitiatum peragendum necessaria est. n. 8. Si quis cum animo non profertendi Religionem ingrediatur, & in Novitiatu cum eo animo per 10. menses permaneat, & postea animum mutet, probabile est, non esse necessarium supplere tempus illud 10. mensium, nec teneri de novo incipere Novitiatum, nu. 9. Si Novitiatus irritus fuit, vel ob defectum legitimæ potestatis in admittente ad habitum, vel ex defectu legitimæ ætatis, aut ex alio capite, etiam si defectus post Professionem ipsam detegatur, probabilis est non esse necessarium quod iterum inchoetur; debet tamen talis Professio invalide facta iterum renovari, saltem mentaliter. nu. 10.

19. Extra Italiam, & Insulas adjacentes non est necesse quod Novitiatus fiat in Monasterio a Sede Apostolica designato; est tamen de essentia Novitiatus quod fiat in aliquo illius Ordinis

Pars II.

Monasterio. Tract. 15. cap. 3. num. 12. Si Novitius vel Novitia ex Superiorum licentia extra Novitiatum per duos vel tres menses, & amplius degeret, sive curationis, sive recreationis, sive alterius negotii causa, (licet Superior ab ique rationabili causa, ideoque illicite licentiam concesserit,) validum perageret Novitiatum, nec teneretur illud tempus supplere. n. 13. Ad validam professionem requiritur ex Tridentino annus integer Novitiatus computandus, a momento susceptionis habitus ad momentum Professionis; & si Professio ante completum annum emittatur, irrita est. nu. 14. 15. Non solum debet annus Novitiatus esse integer, sed etiam non moraliter interruptus. n. 16.

20. Certum est Novitiatum non interruptum per Novitii exitum a Monasterio, etiam dimisso habitu, si animus redeundi habeat. Tract. 15. cap. 3. nu. 17. Certum est etiam quod ut Novitiatus interruptur, ita quod necessarium sit eum iterum inchoare, debet dimissio status esse completa & perfecta; ideoque non interruptur Novitiatus renunciatione ex parte Novitii, ut si habitum sæcularem petat, & licentiam redeundi ad sæculum, & de facto habitu sæculari induatur, si antequam a Monasterio exeat, pœnitent eum. Requiritur tamen in tali casu novus Capituli consensus saltem tacitus. Nec etiam interruptur, si Novitius habitum dimittat, animo fugiendi, & per aliquot dies sub habitu sæculari lateat, si antequam a Monasterio egredietur, pœnitentia ductus ad Novitiatum redeat. Nec etiam interruptur, si Prælati volens eum dimittere habitum eum exneret, & ipse in Monasterio persistat; quia debet dari perfecta & completa dimissio status ad quam omnino requiritur & animus recedendi, & actualis egressus e Monasterio. nu. 18. Si Novitius habitum non dimittat, etiam si per tres, vel quatuor dies exeat animo non redeundi, non interruptur Novitiatus, quia gestatio habitus continuatur moraliter tempus: si vero dimissio ha-

Na bitu

bitu exeat, animo non redeundi, etiam si per unum diem tantum id faciat, interrumpitur Novitiatum. n. 19.

21. Qui iuste fuit expulsus, si iterum admittatur post duos, vel tres menses, aut amplius, debet iterum Novitiatum inchoare; secus si iniuste fuit expulsus, quia nemo sine culpa debet privari iure suo. Etiam iuste expulsus, si post tres quatuorve dies admittatur iterum, & ipse animum non habuit dimittendi Religionem, non censetur moraliter interrumpere Novitiatum. Tract. 15. cap. 3. n. 20. Non est necesse quod annus probationis conjungatur Professioni; Quare si quis finito anno Novitiatum exiret, ut uno vel altero anno maneret in saeculo, & denuo admittetur, posset statim absque alio Novitiatu valide profiteri; non tamen licite sine iusta causa post completum Novitiatum differri potest. Si Novitius, completo Novitiatu anno, exiens per unum vel alterum annum, non dimisit animum redeundi, non est necesse quod denuo per Capitulum admittatur. Si dum talis Novitius foras moratur, detur mutatio notabilis illius; in tali casu Novitiatum denuo incipere debet. n. 22. 23.

22. Etiam si Novitius toto anno Novitiatum egrotet, potest completo anno profiteri. Tract. 15. cap. 3. n. 24. Si Novitius sui compos incipiat Novitiatum, postea per 9, vel decem menses fiat amentis, & iterum sanus evadat, nec iterum inchoandus est Novitiatum, nec illud tempus supplendum. n. 26. Non potest admitti ad Professionem, qui integrum annum Novitiatum non peregit, & nulla esset talis professio, nec huic iuri Novitius, aut Religio possunt renunciare. n. 27. Coniux qui post contractum, sed non consummatum Matrimonium, Religionem ingreditur, debet integrum Novitiatum annum peragere, & alter in saeculo manens non potest toto illo anno ad alias nuptias transire. n. 28. Qui ab una ad aliam transit Religionem, debet in ea integrum peragere Novitiatum. n. 30. Ex Privilegio S. Pii V. possunt Novitii ha-

bentes legitimam aetatem in mortis articulo, etiam non completo anno Novitiatum profiteri. Si quis autem emissam Professionem convalescat, non tenetur illud tempus supplere. n. 32.

23. Potestas recipiendi ad Novitiatum ex iure communi competit Praelatis immediatis, Abbatibus, Prioribus; &c. Ex consuetudine autem, vel privilegio Nicolai III. illam habent Generalis in toto Ordine, Provincialis in sua Provincia, & Superior localis in sua domo una cum Capitulo: sed circa hoc incipientiae sunt leges particulares cujuscunque Ordinis; Tract. 15. cap. 3. n. 33. Non requiritur quod omnes capitulares consensum praebant, sed sufficit major Capituli pars; immo si iniuste torum Capitulum denegaret Novitio suffragium, & hoc Praelato constaret, posset ipse solus absque Capituli consensu cum recipere; quia quoties pro aliquo actu requiritur Capituli consensus, habetur pro praesentato, si iniuste denegetur. Valida etiam erit receptio si in Conventu solus sit Praelatus cum alio, & uterque Novitio suffragetur. n. 34.

24. Novitius semel Capitaliter expulsus, potest iterum a Capitulo admitti; & e contra admittus excludi. Si admittus, ob morbum, vel aliam iustam causam distulit ingressum, & nihil de novo emergat, ob quod debeat excludi, non indiget novo Capituli consensu, licet per multum tempus distulerit. Tract. 15. cap. 3. n. 35. Peccat mortaliter Praelatus contra charitatem, & alii, qui sine iusta causa denegant suffragium pro ingressu ei, qui omnes qualitates habet ad Religionis ingressum requisitas. Si quis autem vi, vel fraude averteret, vel impediret alquem a Religionis ingressu, peccaret etiam contra iustitiam; & teneretur sub mortali a vi & fraude cessare, & etiam in probabili sententia ad suadendum ei, vel alteri aequo bono, ut ingrediatur. num. 38. Ex decreto Concilii Tridentini plures Novitii recipi non possunt, quam qui ex redditibus, & consuetis elemosynis valeant commode sustentari. n. 39.

Non

Non multi, sed electi debent ad Religionem admitti. n. 40.

S. II.

De qualitatibus requiritis in recipiendis, & de iis qui recipi nequeunt.

25. Ex iure naturae inhabiles sunt ad statum Religiosum decrepiti, nimis infirmi, aut ita viribus destituti, ut Religionis observantias aequaliter ferre non possint, amentes, & furiosi; & horum Professio est etiam invalida. Tract. 15. cap. 3. n. 42. Servus proprie talis ad Religionem, iure naturae inhabilis est: & hic si intra triennium, a die qua dominus ejus notitiam habuit receptionis computandum, sine ejus expresso consensu proficetur, invalida est Professio; transacto autem triennio, a die notitiae videtur Dominus annuere, & ideo nec Novitius exire, nec Conventus quidquam Domino compensare tenetur. n. 43. Item iure naturae inhabiles sunt ad Religionem conjugati post consummatum matrimonium, absque licentia alterius conjugis, & Professio absque tali licentia emissam, est nulla. Novitiatum tamen a conjugato post consummatum matrimonium, absque conjugis licentia susceptus; & peractus, si alter coniux ante Professionem consentiat, valet, nec iterandum est. n. 45. Sunt etiam inhabiles ad profectum in una Religione, qui in alia professi sunt: quando autem ab una ad aliam liceat transire, dicitur cap. seq. §. 3. Quinto inhabiles sunt iure naturae saltem ad profectum debitis onusti, vel ingenti aere alieno gravati; nisi prius satisfaciatur, vel saltem resita disponant, ut de facto satisfiat. n. 47.

26. Vir in Conventu mulierum, vel mulier in Conventu virorum, nec recipi, nec profiteri valide potest; immo si mulier inter moniales professam in virum erumperet; statim exire tenetur, & non esset obligata ad ingrediendum virorum Monasterium, quia solum ut mulier professam est. Hermaphroditus,

quocunque sexu praevaleant, inhabiles sunt tam pro congregatione virorum quam mulierum. Tract. 15. cap. 3. nu. 48. Si filius, existente patre, sine matre, in gravi sine etiam extrema necessitate Religionem ingrediatur, & in ea proficetur, Professio quamvis illicita, valida tamen est. Idem, proportionem servata, dicendum de parente, respectu filii existentis in tali necessitate. Si filius manens in saeculo, nullo modo valeat parentum necessitati subvenire, potest statim ingredi Religionem, cessat enim omnino motivum manendi. Si filius in saeculo manere nequeat, absque gravi periculo labendi in peccatum mortale, potest licite Religionem ingredi, licet parentes sint in gravi, vel etiam extrema necessitate: quod intelligendum est de periculo proximo, quod vitari non possit. n. 50.

27. His suppositis, qui filios nondum emancipatos habent, etiam si filium gravi necessitate non sint, non possunt ingredi, nec admitti in Religione, nisi sufficiens in posterum de necessariis provideant, & per alios instrui curent; si vero filii jam emancipati sint, nisi in gravi necessitate existant, poterunt parentes ingredi Religionem. Tract. 15. cap. 3. nu. 52. Filii non tenentur parentum indigentiam prevenire; nec ut eorum communibus, & frequentibus necessitatibus, (quae leves cententur,) subveniant; Religionis ingressum omittere. Ob parentum vero, nedum extremam sed etiam gravem necessitatem, si aliunde occurrere non possit, & filius ingressum differendo illos adjuvare queat, ingressum differre, vel omnino omittere tenetur. Idem dicendum de illegitimis, emancipatis, & etiam de habentibus votum Religionis. Et hoc currit etiam in gravi necessitate avorum, & proavorum, sed major pro his requiritur necessitas quam pro parentibus. n. 53. Frater si fratres habeat, qui adhuc sint sub cura parentum, & sint in gravi necessitate, quibus in saeculo manens succurrere possit, cum haec necessitas sit etiam necessitas parentum, Religionem

N n 2 ingre-

ingredi nequit. Talis obligatio non currit pro aliis consanguineis: si tamen intra breve tempus possit illis subvenire, ut eis succurrat, rationi consentaneum erit ingressum differre, etiam si votum habeat. num. 54.

28. Jure positivo Religionem ingredi prohibentur criminosi, ut fures, homicidæ, publici adulteri, Sodomitæ, falsarii, & similes. Item sine licentia Summi Pontificis Religionem ingredi non possunt Episcopi, & Archiepiscopi jam electi, & confirmati, licet nondum consecrati, quia Ecclesiæ suæ desponsati sunt. Tract. 15. cap. 3. num. 55. 56. Hæc autem licentia concedi potest, etiam ob solam causam studii, & desiderii Religiosæ vitæ. Alii autem Ecclesiastici, quacunque dignitate fulgentes, etiam Abbates Mirrati jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, etiam beneficiati curam animarum habentes valide, & licite absque licentia Summi Pontificis, Religionem ingredi possunt, & in ea proficere: immo etiam sine licentia Episcopi, & etiam eo repugnante, ipso tamen monito, ut de Pastore provideat. Eorum tamen Beneficia, quæcunque illa sint, non vacant ante Professionem; & si assistentiam requirant, Episcopus, vel ipse beneficiatus substituere possunt, qui assistant, assignata assistenti fructuum parte, altera autem debetur Monasterio, num. 58.

29. Illegitimi nisi per propria iustitiam Ordinii statuta prohibeantur, recipi, & profiteri valide possunt, & licite; sed in eorum receptione strictior, quam in aliis de vita, moribus, & indole recipienda est informatio juxta Const. Greg. XIV. & Clem. VIII. Neophiti, & illi quorum Parentes fuerunt Judæi, Saraceni, hæretici, &c. nisi particularibus Ordinii statutis caveantur, recipi possunt. Tract. 15. cap. 3. nu. 59. 60. Præter dicta impedimenta, dantur quædam alia ex particularibus Ordinum statutis ibi videnda. Celare impedimentum non irritans, non facit invalidam Professionem; non est autem irritans, nisi detur statutum irritativum, n. 62. Religio ne-

quit eicere Profesium, qui celavit defectum non irritans, quamvis ex antea cognito, non fuisset admittus ad Professionem. n. 64.

30. Circa informationes faciendas standum est consuetudini, & legibus particularibus; valida tamen erit Professio, etiam omisis informationibus. Tract. 15. cap. 3. nu. 65. Criminosi qui Pontificis decreto a Religione arcentur, sunt qui ob crimina publica sunt specialiter inquisiti, & ut penam fugiant, ad Religionem confugiunt. Quod si jam sint absoluti, licite recipi possunt. nu. 68. Licet criminosi valide profiteantur; si tamen consiterit post Professionem emissam, illos in saculo gravissimis, & scandalosis criminibus notatos fuisse, & interrogatos tacuisse, possunt a Religione expelli, juxta privil. Leonis X. n. 69. Licet ex Constit. Sixti V. informationes præmitti debeant receptioni ad habitum, tamen ex Constit. Clem. VIII. sufficit quod fiant ante Professionem, dummodo induendus non recipiatur, quin prius juret se liberam esse ab omnibus illis impedimentis, quæ habentur in constitut. Sixti V. Tam recipiendus, quam testes informationis interrogati de impedimentis, tenentur sincere veritatem aperire, dummodo impedimentum non sit penitus occultum; quia tunc celari potest, & debet, cum inde nullum dampnum Religioni evenire possit. nu. 70.

31. Prælati omnes omitentes dictas informationes, peccant mortaliter, & subjacent penis a Sixto V. assignatis. Si tamen Prælati ex certa scientia, vel probabilibus indicis, & congeduris pro certo haberet, talem personam nullum ex illis impedimentis habere, nec peccaret informationes omitendo, nec penis latis subiaceret, quia quæ clara sunt, examinatione non indigent. Immo Prælati culpabiliter informationes præmittens, si recipia receptus nullum ex illis impedimentis habeat, quamvis graviter peccet, penas tamen dictas non incurrit. Præcisus particularibus constitutionibus, non debent fieri dictæ informa-

formationes de minoribus 16. annis in aliqua Religione suscipiendis. De illis qui sunt ex remotissimis Provinciis sufficit quod fiant apud eos, qui in tali Provincia recipiendos cognoscunt. Pro recipiendis monialibus non est necesse, ex jure communi, fieri dictas informationes. Tract. 15. c. 3. n. 71.

§. III.

De Novitiarum obligationibus, eorumque privilegiis.

32. Peccant quidem mortaliter Prælati; & omnes alii, qui absque justa causa Novitio suffragium denegant, eumque expellunt: ipse tamen Novitius, absque justa causa Religionem deserens, non peccat mortaliter; peccabit tamen venialiter, id absque iusto & honesto fine faciendo. Tract. 15. cap. 3. nu. 72. 73. Si Novitius bona fide ingressus sit Religionem, & non promisit monasterio expensas Novitatus; sive cum justa, sive sine justa causa exeat, non tenetur aliquid solvere. Si aliquid Monasterio donavit pro victu, & vestitu, tenetur Monasterium pro rata ei restituere. nu. 76. Peccant mortaliter Prælati, Monasterium, seu Religio aliquid a Novitiis recipientes ante Professionem, excepto victu, & vestitu, contra decretum Tridentini. Hoc tamen non tollit, aliquid post Professionem donari posse de ipsius bonis: vel sive ante, sive post Professionem a parentibus, sive propinquis de propriis ipsorum bonis. n. 77. 78.

33. Novitii non tenentur per se, & directe ad regulares observantias, sed tantum ex quadam gravi decencia, & ad vitandum aliorum scandalum; & sic vel debent habitummittere, vel leges Religionis saltem publice observare. Non tenentur ad Horas canonicas, nec ad vota Religionis, nec subiacent penis, aut prohibitionibus, vel statutis a Pontifice, vel Religione pro Religiosis latis. Tract. 15. cap. 3. num. 79. Subiacent Prælati Ordinii, sicut clerici Episcopi, & possunt ab illis puniri, si de-

linquant. num. 80. 82. Novitius egressus, non potest a Judice seculari puniri, ob crimina in Religione commissa; sed ab Episcopo. num. 83. Verius est Novitium gravissime delinquentem posse a Prælato pena perpetui carceris puniri, si id mereatur, etiam si a Religione egressi velit; in illum enim jurisdictionem habet, quatenus est pars communitalis, & membrum Religionis, ab omni alia jurisdictione exemptum. Quod si ante inceptum iudicium fugiat, vel quomodolibet exeat, Prælati eum amplius punire non potest, & amittit jus suum. num. 84.

34. Novitii, & etiam ii qui Religionem brevi ingressi sunt, gaudent omnibus Religiosorum privilegiis, si non ficto, sed vero, & sincero animo ingrediantur. Igitur omnes dicti novitii possunt absolvi a suis Prælati, vel alii Religiosis ab omnibus peccatis, penis & censuris, & dispensari in omnibus irregularitatibus, votis, & præceptis, & omnibus indulgentiis frui, sicut alii Religiosi. Tract. 15. cap. 3. num. 85. 86. Exempti sunt, nedum a potestate seculari, sed etiam a potestate Episcopi, & subduntur potestati Religionis, & sic etiam gaudent privilegio fori, unde ob delictum vel debitum conveniri non possunt coram iudice seculari, vel coram Ordinario, sed coram Judice Regulari. Quod verum est etiam de delictis ante ingressum commissis, si in Religione permansuri sint, re tamen integra, & nondum ante Religionis ingressum, coram Judice seculari cepto iudicio, sed si Judex secularis jam cepisset cognoscere de delicto, potest Novitium a Religione extrahere, & punire. Gaudent etiam privilegio Canonis, & exemptionis a gabellis sicut alie personæ Ecclesiasticæ. num. 87. Novitii dum sunt in statu probationis, non tenentur implere vota ante emissã, licet non commutentur, vel dispensentur, etiam cum illo, statu compatibilia sint; & possunt pro eo tempore, etiam propria auctoritate in regulares observantias commutari. Per solum Religionis ingressum tollitur irre-

irregularitas natalium; ita ut Novitius absque ulla dispensatione possit ad ordinem promoveri. num. 88. Qui ob ingressum in Religionem, cum bona fide, & animo non fido absolutus fuit a censuris, vel casibus reservatis, vel dispensatus in irregularitate, aut in aliquo voto, remanet semper dispensatus, & absolutus, absque ullo onere comparandi, etiam si a Religione exeat. n. 89.

35. Licet consultum sit, ut Novitium cum proprio Magistro, vel aliis deputatis confiteatur, possunt tamen cum quocunque alio, sive Regulari, sive seculari valide, & licite confiteri & absolvi a casibus in Religione reservatis; quia talis reservatio est solum pro Religiosis. Si confiteatur Regulari ejusdem Ordinis approbato a Prælati Religiosis tantum, & cum inhibitione audiendi confessiones Novitiorum, invalida erit confessio ob defectum jurisdictionis. Possunt Novitii absolvi ab approbatis ab Episcopo; etiam infirmo, & invito proprio Prælato; sed tunc non possunt ex vi privilegiorum Religionis absolvi a reservatis. Potest Novitius, etiam mox discussus a Religione, absolvi ab approbato a Prælati Ordinis, etiam a reservatis Pontifici, sicut alii Religiosi. Tract. 15. cap. 3. num. 90. Novitii possunt uti Bulla Cruciate quoad omnia, licet Religiosis sit interdictus talis usus. num. 91. Religionem ingressus, si nec in re, nec in spe per multum tempus in sæculo manens valeat debitis contractis satisfacere, sufficit si bonis cedat, nec tenetur propter hoc exire; bene vero si satisfacere possit. Monasteria quæ succedunt in bonis Novitiorum, tenentur ad eorum debita solvenda, nisi vires hæreditatis excedant; securus autem agent, si hæreditatem adeant cum beneficio inventarii. n. 92.

36. Possit Novitius ante Professionem testari, quorum testamentum, Professione secuta, confirmatur, omnibus nominum est. Tract. 15. cap. 3. num. 94. Testamentum a Novitio, absque solemnitate juris confectum, invalidum est. num. 95. Sive testamentum fiat ante in-

gressum, sive post ingressum validum est, nec requiritur quod fiat bimestri ante Professionem, & cum licentia Episcopi, juxta Trid. quia Concilium eas tantum renunciations, & donationes quæ revocari non possunt, absque tali solemnitate fieri prohibet. num. 96. Verius est non infirmari testamentum a Novitio factum ante ingressum, in quo nihil Monasterio relinquatur, etiam si quando illud conficit, non habuerit animum ingrediendi Religionem. num. 97. Novitio decedenti ab intestato, & nulla facta renunciatione, verius est hæreditatem devolvi ad hæredes ab intestato, non vero ad Monasterium. num. 98. Potest Novitius in suo testamento, vel renunciatione facta in subsidium aliquarum personarum v. gr. ad dotandas virgines &c. sibi reservare electionem personarum, quibus hæres vel renunciarius pensionem, seu legatum solvat. Potest etiam post Professionem declarare testamentum, seu renunciationem a se ante Professionem factam, si obscura sint, & declaratione indigeant. num. 99.

37. Nomine renunciationis hic intelligitur, illa cessio omnium bonorum temporalium facta in favorem tertii, non revocabiliter, ut sit in testamento, sed ita ut revocari amplius nequeat. Ad hanc autem nemo tenetur. De hac renunciatione, quoad Novitios, extat sequens decretum Tridentini. *Nulla quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum juramento, vel in favorem cuiuscunque causa pie valeat, nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii fiat intra duos menses proximos ante Professionem, ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta Professione: aliter vero facta, etiam cum bajus favoris expressa renunciatione etiam jurata, sit irrita, & nullius effectus.* Tract. 15. cap. 3. num. 100. Probabiliter est sub hoc decreto, non comprehendi renunciations factas, vel faciendas ab iis qui Religionem nondum ingressi sunt, licet mox ingressuri. n. 102.

38. Invalida est renunciatio facta a

No-

Novitio ante bimestre, & sine Episcopi licentia, etiam si fiat sub hac conditione: Si professus fuero. Sufficit autem licentia Episcopi expressa, vel tacita; eamque concedere possunt etiam Abbates jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, & Vicarius Sede vacante. Debet hæc renunciatio fieri, completis decem mensibus Novitiatus, & nihil interesse quod Professio, ob aliquam causam differatur, aut ob mortis periculum anticipetur. Tract. 15. cap. 3. n. 115. 106. Incipit habere vim a tempore Professionis emissæ. Valet etiam in casu quo Novitius ante Professionem moriatur. num. 107. Ut valeat renunciatio requiritur quod Professio secuta valida sit. Confirmatur autem, & valida sit, quoties ratificatur per validam Professionem, sive expressam, sive tacitam, sive ante, sive post quinquennium ad reclamandum concessum fiat. Si tamen Professio fuit invalida ob defectum ætatis, non convalescit renunciatio per subsequentem legitimam Professionem, nisi de novo fiat. n. 108.

39. Licet laudabile sit Novitium in favorem piæ causæ renunciare, ad hoc tamen non tenetur, sed potest etiam inconsulto Superiore, & sine ejus licentia, cui voluerit sua bona relinquere. Tract. 15. cap. 3. num. 109. Donatio causæ mortis, vel per testamentum, potest a Novitio ante Professionem revocari; donatio autem; vel renunciatio inter vivos, juxta Trident. si Novitius velit exire, nulla est: si autem profiteri velit, eam revocare nequit ante Professionem, sive per testamentum, sive per aliam donationem, vel renunciationem, licet in favorem Monasterii, aut alterius piæ causæ, nisi per testamentum, instante morte, quod effectum non habet, nisi moriatur Novitius ante Professionem; aut ob renunciarii ingratitude, excepta tamen renunciatione facta Monasterio, quæ ob ingratitude Prælati, vel Capituli revocari nequit, quia censetur facta Deo. n. 110.

40. Sub decreto Trident. continetur omnis renunciatio dignitatum, officiorum, & honorum, & omnis donatio liberalis

inter vivos, quæ sit magni momenti, & notabiliter minuatur patrimonium. n. 112. Hæreditatis patris, aut alterius nondum obtentæ sed speratæ, ipso vivente & non consentiente, renunciare nequit Novitius in favorem determinatæ personæ; in favorem vero Monasterii, communiatæ, vel causæ piæ valide, & licite potest; & idem dicendum de hæreditate obtentura ex testamento, vel ab intestato indeterminatæ personæ, ex hoc enim nullum adest periculum optandi mortem alicui; & talis renunciatio fieri potest, etiam in favorem determinatæ personæ. num. 114. Licet Novitius solum disponere possit, de acquisitis ante Professionem; si tamen alicui succedat ab intestato jure sanguinis, de hoc disponere potest; nam in tali casu ea bona censentur ante Professionem acquisita; unde ad talem renunciationem, non requiritur consensus Monasterii. n. 115. In suis renunciationibus, vel donationibus non tenentur Novitii servare solemnitates juris civilis. num. 116.

41. Per Professionem in vera Religione emissam, vacant quæcunque beneficia ante habita. Possunt tamen Regulares de licentia Papæ beneficia simplicia, nec non & curata, ac etiam pensiones obtinere; sed ad hoc ut Regularis præfici possit Ecclesiæ curatæ seculari, requiritur sui Prælati licentia expressa, & in particulari data. Præfatis particularibus constitutionibus, ad hoc sufficit licentia Generalis, vel Provincialis, vel Superioris localis. Tract. 15. cap. 3. num. 117. 118. Novitius beneficium habens cui annexum est jus eligendi, potest concurrere ad electionem. num. 120. Nova beneficia recipere valet Novitius, illicita tamen erit collatio, tam ex parte conferentis, quam recipientis. num. 121. Si Novitius beneficiis ante obtentis renunciare velit, id fieri debet juxta formam Tridentini. n. 122.

CAPUT III.

De Professione Religiosa.

§. I.

De natura Professionis, ejusque
multiplicitate.

42. **P**rofessio Religiosa est contractus moralis, per quem homo voluntarie seipsum tradit Deo, in tali Religione approbata, promittendo tria vota: obedientiam, castitatem, & paupertatis, idque interveniente Prælati Regularis consensu, qui nomine Dei illa acceptat. Tract. 15, cap. 4, num. 1. Sub quacunq; forma fiat Professio, semper est valida. Duplex est: tacita, & expressa. Tacita illa est, quæ signis, vel actionibus a jure statutis inducitur: expressa est, quæ verbo, scripto, vel etiam nutibus sufficienter consentium exprimentibus fit. Licet sufficiat si in manibus Prælati fiat, sine scriptura, & sine testibus; tamen convenientissimum est, quod fiat in scripto, & coram testibus, num. 2, 3. Insuper Professio absolute, & non sub aliqua conditione emitti debet: facta autem sub conditione, quæ non sit contraria substantiæ Professionis valida quidem est, sed illicita. Si conditio apposita sit turpis, vel impossibilis, habetur pro non adjecta, & rejicienda est, at Professio valida est. n. 4.

43. Qui solum tacite professus est, potest compelli, ut expresse profiteatur; & ipse Religionem compellere potest, ut eum ad expressam Professionem admittat. Qui solum tacite professus est, nulli Religioni particulari obligatur, sed tantum Religioni in genere; & potest libere transire etiam ad laxiorem, nec potest in ea in qua est esse Prælati. Professio expressa fieri potest per Procuratorem, qui ad hoc habere debet speciale Mandatum; nec potest alium subdelegare. Tract. 15, cap. 4, num. 5. Duplex signum in jure statuitur pro tacita Professione inducenda. Primum est, si

propriis Professorum actibus quis scingatur sciens, & prudens, & per triduum in his actibus perseveret: hac autem tridui perseverantia non requiritur, si simul cum exercitio actuum jungatur portatio habitus Professorum. Ad hoc signum reducitur aliud, quod est receptio Sacrorum Ordinum, titulo paupertatis, num. 6. Secundum signum, per quod inducitur tacita Professio est gestatio habitus Professorum per triduum, quod scilicet habitus Professorum manifeste distinctus est ab habitu Novitiorum, si quis illum prudens, & sciens sponte illum deserat. Distinctio autem habitus habetur ex diversitate coloris, vel figuræ, aut si Novitii deserant habitum breviores, aut cum aliquo externo signo Crucis, funiculi, vel panni appeniti. n. 7.

44. Ut prædicta signa tacitam Professionem inducant, requiritur, juxta Tridentinum, quod præcesserit integer annus Novitatus, & quod completus sit annus 16. Non judicabitur tamen in foro externo tacite quis professus, nisi post transactum quinquennium. Tract. 15, cap. 4, num. 8. Quinque conditiones ad valorem tacitæ Professionis requiruntur. Prima quod actus, quo inducitur, fiat de auctoritate Prælati, qui potest ad Professionem admittere. Secunda. Quod non fiat coacte sed spontanea, nam metus gravis, sicut expressam, sic & tacitam Professionem irritat. Tertia quod tales actus exerceant, sciat eos ad solos professos pertinere, & per eos tacitam Professionem induci. Quarta. Quod tales actus exerceant, habeat verum animum profitendi. Quinta. Quod sciens se non esse professum, vel non valide Professionem emisisset, eos exerceat animo profitendi, vel ratificandi Professionem. n. 9.

45. Ut valida sit Professio requiritur in recipiente ad Professionem legitima potestas; talis autem est Prælati Regularis, vel alius de ejus commissione. Tract. 15, cap. 4, num. 10. Non solum requiritur ad Professionem consentium Prælati, sed etiam Capituli illius Conventus, ubi Novitius probationem egit. Si totum Capitulum injuste denegat Novi-

tio

tio suffragium ad Professionem, & hoc Prælati conferat, potest ipse solus absque Capituli consensu eum ad Professionem admittere. Non requiritur totius Capituli consensus, sed sufficit major pars; æqualibus tamen existentibus votis, magis excluditur. num. 12. Prior, Vicarius in ejus absentia, sive præsidens, vel alius de prædicorum commissione, trina præcedente approbatione Capituli, & accedente Provincialis licentia, possunt Novitios ad Professionem admittere. Attamen licet de jure communi admittere Novitios ad Professionem competat Prælati immediato simul cum suo Capitulo; possunt nihilominus Prælati Superiores de consensu ejusdem Capituli, etiam reluctante Prælati immediato, eos admittere: nam omnis potestas, quæ est in Prælati inferiori, cumulative, & eminenter in Prælati Superiore continetur. n. 13.

46. Si negata per Provinciale alicui licentia profitendi, Prælati immediatus eum ad Professionem admittat, valida erit Professio, nisi Provincialis prohibitorum fuerit cum clausula irritante Professionem. Similiter valida erit Professio emissa ante 17. vel 18. annum, ubi statuta Ordinis talem ætatem exigunt, sine clausula irritante; quando enim lex non irritat actum contrarium, illicitus est, sed validus. Tract. 15, cap. 4, num. 15, 16. Nequit Generalis, vel Provincialis Novitium ad Professionem admittere, sine consensu illius Conventus, in quo peractus est Novitatus, nisi in casu quo totus ille Conventus esset voce activa privatus. num. 19. Valida est Professio a Prælato excommunicato, vel interdicto acceptata: sed licet Professio ab excommunicato emissa, vel admissa valida sit, est tamen illicita. num. 21. In dubio de validitate Professionis emissæ, valida censenda est in utroque foro. num. 23.

47. Nulla est Professio facta ante validum, & legitimum Novitatum, vel ante annum 16. completum, etiamsi una sola hora deficiat. Tract. 15, cap. 4, num. 24. Item nulla est Professio viri

Pars II.

in congregatione feminarum, vel e contra: Item Professio servi, absque licentia domini sui: similiter Professio unius conjugis post consummatum matrimonium, absque alterius licentia, si legitimum divortium non addit: Pariter Professio Episcopi, absque licentia Summi Pontificis: sic etiam Professio impotentis præ morbo, aut senectute, aut demeritis; & denique Professio ejus, qui interrogatus tacuit defectum, cum quo irritatur a Religione Professio. num. 25. Professio metu gravi facta, jure positivo nulla est, non jure naturæ; metus tamen gravis incussum Prælati ad acceptandam Professionem, eam non irritat, quia jus solum de proficiente loquitur. num. 26. Error circa substantiam, tamen ex parte profitentis, quam ex parte admittentis irritat reddidit Professionem: ut si daretur notabilis deceptio circa personam profitentis, vel circa substantia Religiosis; secus si circa accidentalium unius, vel alterius. n. 27, 28.

48. Est etiam nulla in foro interno Professio facta, & dolosa facta absque vero animo, & consensu, sive ex parte profitentis, sive admittentis, & talem Professionem ratificare tenetur. Mortaliter peccat qui absque urgentissima causa, fide, & dolore profitetur, scilicet vel non habendo animum profitendi, vel cum animo positivo non se obligandi; & nulla est in foro conscientiæ talis Professio. Professio facta cum animo promittendi, & se obligandi, sed non adimplendi valida est: qui autem sic profitetur mortaliter peccat, & obligatus manet. Tract. 15, cap. 4, num. 29, 30, 31, 32. Qui ob defectum ætatis, aut probationis invalide profitetur, nullo modo manet obligatus. num. 33. Qui profitetur cum animo se obligandi ad illa vota, quantum sibi possibile est, si impedimentum irritans Professionem habeat etiam vim irritandi vota simplicia, taliter proficiens nullo modo remanet obligatus: si vero non habeat talem vim, remanet vota emissa cum obligatione voti simplicis. num. 35. Sunt aliquæ Professiones ita ab intrinseco nullæ, ut nec ratificari valide possint.

Oo

sint, ut patet de ea, quæ emittitur in Religione non approbata, vel cum impedimento perpetuo eam irritante. num. 37. Etiam cessantibus impedimentis, quæ invalidam reddunt Professionem, non censetur ratificari præcise ob tractum temporis; quia tractus temporis non firmatur, quod de jure ab initio non subsistit. n. 38.

49. Ad validam ratificationem omnino requiritur nullitatis cognitio, & ratificandi expressa voluntas. Tract. 15. cap. 4. num. 39. Si annus Novitatus compleris non fuit, non est necessario iterandum, sed sufficit quod ante ratificationem suppleatur defectus. num. 40. Non requiruntur ad ratificationem solite ceremonie. Potest etiam tacite ratificari, habitum Professorum portando, illorumque exercitiis, & actibus se ingerendo: sed hæc tacita ratificatio, non nisi post quinquennium præsumitur. Religiosus ratificans Professionem, gaudet omnibus privilegiis, honoribus, antiquitate &c. ac si ab initio vere professus fuisset. num. 41. Ad ratificationem in nullo casu requiritur novus Religionis consensus, sed sufficit consensus illius, qui nulliter professus est, ut ex Tridentino colligitur; ubi docet, eum qui ob defectum ætatis &c. invalide professus est, ratificare Professionem, si per quinquennium habitum Professorum portet, vel illorum exercitia faciat, nulla ibi facta mentione consensus Religionis, qui censetur suppleri a Pontifice. num. 44. 45.

50. Per validam Professionem acquiritur plenissima omnium peccatorum condonatio quoad penam in Purgatorio debitam, dummodo profertur sit in gratia. Tract. 15. cap. 4. num. 46. Hæc plenissima condonatio non est vere indulgentia plenaria, licet in effectu, qui est omnem penam in Purgatorio debitam explere, cum ea conveniat; differt autem quia condonatio per indulgentiam plenariam habetur ex Ecclesiæ thesauro, condonatio vero per Professionem, habetur ex merito ipsius operis

excellentissimi. Quando Professio invalida fuit, hæc plenissima condonatio acquiritur in ratificatione. Non desunt gravissimi Doctores asserentes, hanc plenissimam condonationem, acquiri etiam a renovantibus Professionem, si eam renovent eo animo, & affectu quod de novo illam emitterent, si nondum emisissent. num. 47. Secundus effectus Professionis est tollere irregularitatem natalium, quoad susceptionem Ordinum quorumcumque, & quoad ministrandum in jam susceptis ante ingressum: Etiam si profertur sit spiritus. num. 48. Tertius effectus est expiatio macule quoad aliquos actus judiciales, & sic ineptus ad testificandum ob perjurium, vel furtum, de quo, si quis damnatus, per Professionem fit aptus. Quartus. Liberatio profertur a patria potestate. Quintus est abolitio delicti ingratitude, ob quod exheredari poterat, si tamen profertur ante mortem patris. n. 49.

51. Sextus effectus est dirimere matrimonium ratum non consummatum. Septimus effectus est, quod in ipsam Professionem commutentur omnia vota in sæculo, vel etiam in Novitiatu facta, sive realia, sive personalia soli Deo facta: scilicet dicendum de juramentis homini factis, & ab eo acceptatis; quia tunc est acquisitum jus tertio; & similiter de votis realibus defuncti, quæ non commutantur in Professione hæredis, cum sit obligatio annexa hereditati. Tract. 15. cap. 4. num. 50. 51. Octavus & ultimus effectus intrinsecus, & essentialis Professionis est, quod ratione illius profertur transit in dominium, & potestatem Religionis, ad obsequendum ei in omnibus, quæ sunt juxta Regulam, constitutiones, & consuetudines illius; & simul Religio obligatur eum alere, & gubernare sicut mater filium, dominus servum, Respublica civem. num. 52.

52. Regula, a qua Religiosi Regulares denominantur, est illa norma vivendi, quæ dirigit operationes Religiosorum, ut debite, & religiose in ordine

ad perfectionem fiant. Tract. 15. cap. 4. num. 54. Differt a constitutionibus sicut perfectiones accidentales a forma substantiali. n. 55. Obligat vel ad culpam, vel ad penam, prout in singularum Religionum legibus declaratur; vel si minime declaratur, juxta dicta in tract. 1. sect. 80. &c. Nunquam tota Regula est materia voti obedientie, non enim votum obedientie obligat ad observandam Regulam, sed ad obediendum juxta illam. num. 56. 57. Quando in Regula, vel constitutionibus exprimitur Regulam sub veniali obligare, nunquam sub mortali obligabit, nisi in iis quæ alias sub mortali præcipiuntur, vel prohibentur, aut adit contemptus, sed tantum sub veniali, licet materia gravissima sit. Licet autem declaratum sit, Regulam sub veniali obligare, intelligendum est, quando loquitur per modum præcepti; nam si tantum per modum consilii loquatur, in his nec ad veniale obligabit. Si quis in Professione intenderit se obligare ad observantiam totius Regulæ sub mortali, putans ex errore hoc esse de essentia Professionis, adhuc solum remaneret obligatus prout & reliqui Religiosi. n. 58.

53. Omnes tam subditi quam Prælati, quantumvis supremi tenentur Regulam, & constitutiones observare, tam quoad vim coactivam, quam directivam; sunt enim omnes membra Ordinis, & subditi Capitali Generali. Tract. 15. cap. 4. n. 60. Hospites Regulares secluso scandalo, & particulari Ordinis statuto, non tenentur observare leges particularium Provinciarum, vel Conventuum, per quæ transeunt. num. 61. Peccant mortaliter Prælati, qui frequenter, & passim violari permittunt Regulam, & constitutiones obligantes ad solum veniale, vel ad nullum peccatum, si commode impedire possint, & negligent. num. 64. Constitutiones approbatæ a Summo Pontifice sine ejus speciali concessione immutari, vel revocari non possunt, nisi hoc in ipsis constitutionibus concedatur; & tunc tantum juxta illarum præscriptum poterunt immuta-

ri, vel revocari a Religione. num. 68. 69.

S. II.

De jure reclamandi: & de Religioso assumpto ad Episcopatum &c.

54. Professio Religiosa ex parte Religiosi ab intrinseco indissolubilis est, tam quoad vinculum, quam quoad usum, seu actualem subjectionem, & legum observantiam. Tract. 15. cap. 5. n. 2. Ex parte Religionis quoad vinculum indissolubilis est ab intrinseco; justa autem exigente causa poterit Religiosus a Prælati quoad usum absolvi; five ad tempus, ut quando Religiosus indulget quod, causa subveniendi parentibus, per aliquot annos extra Monasterium degat; five in perpetuum, ut quando ab Ordine propter gravissima crimina expellitur: vel quia ad Episcopatum, Cardinalatum, vel Papatum assumitur. num. 4. 5. Reclamationis nomine venit illud jus, quod habent Regulares pretendentes se invalide Professos esse, ut intra tempus a jure præfixum possint coram legitimo judice nullitatis causas allegare, ut etiam pro foro externo a Religionis onere liberentur, quo jure etiam moniales uti possunt. num. 6. Tres conditiones ad legitimam reclamationem assignat Trident. scilicet, quod reclamantes, nec ante reclamationem, nec lite pendente, habitum deponant: Quod causas nullitatis coram Superiore suo, & Ordinario deducant: & quod reclamatio fiat intra quinquennium a die Professionis computandum; & cum his conditionibus, Religiosus causas legitimas habens reclamando, non peccat. n. 7.

55. Jure reclamandi uti non possunt, qui vere coram Deo professi sunt; & peccat mortaliter qui post validam Professionem, vel etiam post invalidam sed expressè, vel tacite ratificatam reclamant; & penas incurrit contra Apostatas in jure assignatas, si secuta sententia nullitatis, exeat. Immo nec dubius de validitate Professionis; nec habens ran-

tum opinionem probabilem de ejus nullitate, si æque probabilis sit sententia de valore, reclamare poterit: bene vero cum probabiliore nullitatis opinione. Tract. 15. cap. 5. num. 8. Nec similiter poterit reclamare qui sicte professus est, nisi habeat testes suæ simulationis, coram quibus protestatus sit, se ex justa causa fide, & absque animo profiteri; quia in tali casu ei conceditur reclamare. Cæterum si quæstacite duntaxat professus est, vel tacite ratificavit Professionem, si tunc protestatus fuit coram testibus, se nolle his signis Professionem emittere, in nullo foro professus reputandus est. n. 9. 10.

56. Debet Religiosus reclamans, usque ad definitivam sententiam exclusive, a Monasterio alii summam autem pro sententia debitam solvere, non ad Monasterium, sed ad reclamantem pertinere. Religiosus, vi reclamationis ab Ordine exenti, restitenda sunt quæcumque ipsi, dum in Ordine esset, relicta fuerunt a propinquis, & quæcumque ex hereditate, legato, donatione, vel alio titulo Religioni, ejus intuitu, obvenerunt: scilicet vero quæ Religiosus ipse ut talis, vel intuitu status religiosi, verb. grat. per confessiones, conciones, aut lectiones acquisivit; vel quæ illi relicta fuerunt ab extraneis intuitu status Religiosi, & quæ per pecuniam his partam acquisierat. Tract. 15. cap. 5. num. 11. Potest Religio expellere Religiosum de cuius Professionis nullitate constat, & intra quinquennium reclamare non vult: eum tamen cogere non potest, ut intra quinquennium ratificet Professionem. n. 12. Potest Prælati propria auctoritate quem scit nulliter professum, & non ratificasse Professionem; sinere ut vadat, & eum clam dimittere; si id absque scandalo fieri potest, sive post quinquennium, sive ante illud, sive etiam post datam sententiam in favorem Professionis. num. 13.

57. Si quis dimitteret habitum, vel quia non posset obtinere licentiam reclamandi, vel quia causam prosequi non permitteretur, non ob id amitteret jus

ut audiatur, nec ut Apostata esset puniendus, quia Concilium loquitur de habitu temere dimittente. Similiter ei qui habitum temere dimisit, & postea reassumpsit, post reassumptionem licitum est reclamare, quia jam Religio restituta est in sua possessione. Tract. 15. cap. 5. num. 14. Per Ordinarium, apud quem nullitatis causæ adducendæ sunt, intelligitur Episcopus, vel ejus Vicarius, vel Provisor Sedis vacantis, vel Abbas habens jurisdictionem quasi Episcopalem: per Prælatum autem regularem intelligitur ille, qui ad Professionem admisit, vel ejus successor, seu Prælatus illius Conventus, in quo Professio facta fuit. Et si Prælatus per se solum, aut Episcopus per se solum nullitatem declararet, invalida esset declaratio. num. 15. Si quis esset certus de nullitate suæ Professionis, & de facili posset reclamare, & nullitatem probare, nec impediretur, mortaliter peccaret, & ut Apostata puniendus esset, si propria auctoritate fugeret, & habitum dimitteret. At si exierit, redire non tenetur, & licet per excommunicationem citetur ut compareat, non tenetur comparere, quia citatur ex præsumptione quod sit Religiosus. Hoc autem non tollit quin a Religione inquiri, capi, & ut Apostata puniri possit. n. 16.

58. Religiosus cui constat de nullitate suæ Professionis, tenetur in conscientia vel reclamare, vel ratificare Professionem, vel saltem se subducere, si id absque scandalo fieri nequeat; aliàs non posset Religiosis alimenta percipere, functionibus Professorum se ingerere, suffragia ferre, Prælaturas obtinere, Sacris Ordinibus initiari, & peccaret illos suscipiendo, maneretque ab illorum exercitio suspensus, & in eis ministrando irregularis fieret, quia non habet titulum, per quem possit ordinari. Cæterum si vel reclamare de facili non valeat, nec rem opportune probare, nec absque nota, & scandalo fugere, poterit in Religione permanere, donec sibi opportunitas occurrat; alimenta percipere, ea aliis operibus compensando, vel saltem a-

ni-

nimo compensandi cum poterit; adus proprios Professorum exercere; Ordines Sacros percipere, si ab eis abstinere absque scandalo, & nota non possit; & poterit etiam absolvere a reservatis, si habeat aliàs potestatem ad absolvendum, & dispensare in votis reservatis sicut alii Religiosi; & dispensationem, vel absolutionem ab eo obtinentes vere dispensati, & absoluti erunt. Tract. 15. cap. 5. num. 17.

59. Quando nulliter professus non potest de facili reclamare, eo quod timeat impediri vel vexari, vel non potest nullitatem, de qua certus est probare in judicio, quia testes nolunt dicere veritatem, vel quia impedimentum, ob quod fuit nulla Professio, de facili probari non potest; vel denique sententiam contrariam habuit, falsæ tamen innixam præsumptioni: si Professionis nullitas fuit ex culpa ipsius, quia sicte, & absque animo, & voluntate professus est, & hoc absque urgenti causâ, Professionem ratificare tenetur, & ad hoc compelli potest a Religione; nec licet ei propria auctoritate fugere; & si fugerit, tenetur in conscientia redire, & nec ante nec post quinquennium reclamare potest. Si vero non ex defectu consensus, sed ex aliis impedimentis procedat nullitas Professionis, minime eam ratificare tenetur, nec ad id compelli potest; & libere potest fugere, & habitum dimittere, & uxorem ducere, si non sit Sacris initiatus. Tract. 15. cap. 5. num. 18. 19.

60. Quinquennium pro reclamatione concessum, ignorantibus & impedito non currit; quapropter computandum est ex tempore cessationis impedimenti ad profectendum, id est a tempore quo potuit valide profiteri, vel impotentia ad reclamandum, vel ignorantia nullitatis. Si judicium reclamationis inchoatum est intra quinquennium, etiam transacto quinquennio continuari potest. Tract. 15. cap. 5. num. 21. 23. Reclamare volenti post quinquennium, & allegare vel impedimentum, vel impotentiam, vel ignorantiam, concedi potest restitutio in in-

tegram, & hac via in judicio extraordinario audiri. Et hoc beneficio restitutionis in integrum uti possunt minores 25. annis, etiam si intra quinquennium fiverint nullitatem Professionis, & non habuerint impedimentum, aut impotentiam reclamandi. n. 27. Modo fine rescripto Pape, vel Congregationis nullus Prælatus, vel Episcopus reclamantem audire potest, transacto quinquennio a Professione. Hucusque dicta non tollunt quin Religio ipsa, etiam transacto quinquennio egerere possit, quem nulliter professum novit. n. 28.

61. Probabilis est votis essentialibus obligatos manere Regulares ad Episcopatum, Cardinalatum, vel Abbatiam habentem jurisdictionem quasi Episcopalem assumptos. Ex quo inferitur eos de nullis bonis posse condere testamentum. Tract. 15. cap. 5. num. 32. Tenentur tantum ex quadam decencia, & honestate ad observantiam Regulæ, & aliarum principalium constitutionum compatibilium cum suo statu; non vero vinculo legali culpam inducente. Absolvuntur etiam ab aliis votis Professioni annexis, præter substantialia. num. 34. 35. Tenentur tamen sub mortali habitum suæ Religionis ferre, non ex vi Regulæ sed ex speciali juris dispositione. Non tenentur officium juxta sui Ordinis ritum persolvere, sed debent suæ Ecclesiæ ritum sequi. In forma habitus possunt se conformare cum Episcopis secularibus, servato colore Ordinis. num. 36. 37. Regulares ad Ecclesiam Parochialem, vel alia beneficia extra Religionem assumpti, quando beneficio potiuntur, absoluti remanent ab illis regularibus observantibus, cum suo munere incompatibiles sunt. Tenentur habere socium sui Ordinis: fecus Canonici Regulares. nu. 40. 41. Bona quæ habebat Religiosus antequam esset Episcopus, vel beneficiarius, Religionis debentur; vel beneficiarius, Religionis debentur; quæ vero postea acquisivit, vel fructibus beneficii, vel suis operibus debentur Ecclesiæ suæ. num. 42. Episcopus Regularis fructur omnibus Privilegiis sui Ordinis, quorum usus absque Religiosis gravam esse

po-

potest: ut indulgentias lucrari, dispensare, & dispensari, absolvi, & absolvi. n. 43.

62. Laudabile non est, nec consulendum de una ad aliam Religionem transitum procurare. Tract. 15. cap. 5. num. 45. Ex tribus tamen causis id licitum & laudabile fiet; & primo zelo majoris perfectionis; secundo propter declinationem suae Religionis a debita perfectione; tertio propter infirmitatem, vel debilitatem; sed in hoc ultimo Papae dispensatio requiritur, secus in duobus primis casibus. num. 46. Etiam monialibus talis transitus licitus est. Verum hodie propter varia Religionum privilegia, non possunt Religiosi transire a sua Religione ad aliam etiam strictiorem, absque licentia suorum Praelatorum, & Apostolicae Sedis. num. 51. Si quis transiens cum debitis licentiis ad aliam Religionem, ab ea expellatur, vel ipse velit ad priorem redire, ipsa tenetur eum admittere. In secundae Novitiatu non tenetur ad observantias prioris. nu. 52. Peccat mortaliter qui unius Religionis statum amplectitur, animo transeundi ad aliam post studia, vel promotionem ad Ordines; & si transeat, tenetur restituere priori Religioni, detractis detrahendis, expensas eo tempore factas. Si quis legitime transit ad aliam Religionem, post emissam Professionem in secunda ab hac expellatur, nec ipse tenetur redire ad priorem, nec illa tenetur eum admittere. n. 52. 54.

63. Condiciones requiritur ad licitum transitum sunt tres. Prima. Ne temere, & ex levitate fiat. Secunda. Ne transitus cedat in gravamen, damnum, infamiam, aut dedecus Religionis quae deseritur. Tertia. Quod licentia a Praelato pure, humiliterque petatur. Tract. 15. cap. 5. num. 60. 61. 62. Absque petita licentia, illicitus est transitus, non tamen invalidus, si fiat ad strictiorem Religionem: eam autem Praelatus tenetur sub mortali concedere. num. 67. 68. Transitus ad laxiorem, absque debita licentia, vel etiam ad aequalem, invalidus est. num. 69. Nec ullus Praelatus,

nec ipse Summus Pontifex licite, aut valide potest talem licentiam, absque iusta causa concedere. Iustae autem causae sunt. Si ex transitu speretur major spiritualis profectus. Si ex prava consuetudine, vel innata conditione, grave difficultatem experiat in strictioribus regulis exequendis. Si despectu, vel odio habeatur a Fratris ob aliquod delictum commissum, cujus poenam jam subiit, & emendationem procurat. Si in sua Religione ob aliquod crimen infamatus est, ratione cujus continuo pudore, & tristitia afficitur. Si parentes graviter indigeant, eiusque in laxiori venire facilius possit, non in strictiori. Si infirma & incommoda valetudine laeoret, & fragili natura, quae Religionis asperitates ferre nequeat: & nonnullae aliae. n. 71.

64. Pro conservatione Ordinum mendicantium, & ut transeuntes ad aliam Religionem in ea modeste, & humiliter se gererent, quatuor poenae, aut quasi poenae contra transeuntes a Mendicantibus ad non Mendicantes, etiam ex indulto Apostolico (exceptis Carthusianis,) in Clem. 1. *Ut professores* &c. sunt assignatae. Videlicet. Privatio vocis activae, & passivae. Inhabilitas ad officia. Privatio loci in Capitulis, quae habentur ad electiones, & tractatus divinos: & privatio antiquitatis. Redduntur etiam inhabiles ad quacunq; beneficia secularia, etiam curata, & hoc etiam transeant ad strictiorem Religionem Mendicantes sunt. Carmelitae, Augustiniani, Dominici, Franciscani, Minimi, Trinitarii, Mercenarii, & Servitae. Praedictas poenas minime incurrunn transeuntes a Mendicantibus ad Carthusianos, ob particularem Cardinalium declarationem. Similiter nec ii qui invalide professi fuerant apud Mendicantes; nec Episcopi assumpti ex ord. Mendicantium si ex licentia Papae transeant ad non Mendicantes. Tract. 15. cap. 5. num. 78. 79. 80. Qui non servato ordine juris, transit ad aliam Religionem, est versus Apostata juxta probabiliorum sent. n. 81.

f. III.

f. III.

De ejectione, Apostata, & fugitivo, & de Clausura Regularium.

65. Certum est posse Religionem expellere incorrigibiles, moniales tamen incorrigibiles expelli non possunt, inconsulto Summo Pontifice, vel ejus Nuntio, sed in carcerem detrudendae sunt. Tract. 15. cap. 5. num. 84. 85. Nequit Religiosus expelli, nisi ob delictum grave, scandalosum, & notorium notorietate juris, vel facti; vel nisi sit incorrigibilis incorrigibilitate notoria, aut re- & in judicio probata; aut incorrigibilitate juris communis, vel particularis Religionis. num. 87. 88. Ex jure communi incorrigibiles reputantur, qui ter moniti, & puniti de delicto gravi, licet non ejusdem generis, non emendantur. Item qui ob peccatum grave damnati, poenas ferre reculant. Insuper qui non ex ignorantia & fragilitate, sed ex contemptu delinquant. Et illi qui e carcere fugiunt, ubi pro culpis iuste puniuntur. Is quoque cui bis, vel ter gravia crimina dimissa, vel dissimulata sunt, spe correctionis, & emendatus non est. num. 89. Etiam expelli potest qui delictum gravissimum, & scandalosum, (quale quod in foro seculari meretur poenam mortis vel trirerium,) commisit, si alia via commode puniri nequeat, nec scandalo ferri reculant; etiam si semel tantum: ut Leo X. concessit Minoribus. Denique qui in Professione celavit defectum, dirimentem Professionem; secus si celavit defectum non irritantem Professionem, licet eo cognito, non fuisset admittus. n. 91.

66. Expulsi in perpetuum, non remanent soluti a tribus substantialibus votis; & sic si redeant; non indigent nova Professione, nec anno Novitiatu. Antiquitatis tempus computatur eis a die reditus, nisi aliter Praelatis visum fuerit. Tract. 15. cap. 5. num. 92. 93. Expulsi, dum extra Religionem manent, non tenentur ad alia vota annexa Pro-

fessione, quorum obligatio interim suspenditur: nec ad alias observantias Regulares, nec ad Horas canonicas, nisi sit in sacris constitutus; neque habitum clericalem ferre; nisi saltem minoribus iniatus sit. num. 94. 95. Expulsi, ita paupertatem observare tenentur, ut licet ei a Religione, vel a Summo Pontifice concedatur, supposito eo statu, liber usus, & administratio eorum quae acquirant, & ut de illis disponere possit in vita in usus licitos, & honestos, & possit annuos redditus, & patrimonium acquirere, & aliquas donationes honestas facere: non tamen possit dominium acquirere. Manet adhuc sub obedientia Religionis; quia eum cogere potest ut redeat: & sub obedientia Summi Pontificis. num. 97. Verius expulsi pro legitima sententiam, teneri per morum emendationem ex vi sua Professionis se disponere, ut iterum recipiantur, & quantum in se esse reditum procurare; & esse in malo statu si aliter faciat. n. 102.

67. Non possunt expulsi in saeculo manentes praedicare, docere, confessiones audire, sine eorum a quibus ejeti sunt, Praelatorum licentia. Tract. 15. cap. 5. n. 103. Possunt expulsi propria auctoritate ad quaecumque Ordinem transire si admittantur, supposito quod in priori, se recipi posse delerent; ad hoc tamen non tenentur. num. 105. Non tenentur Religio ejectionis quaerere, nec emendationem recipere. n. 106. Ex decreto Sacrae Congr. 27. Septemb. 1624. de mandato Urbani VIII. prohibetur expulsio nisi illius, qui sit vere incorrigibilis, non censetur autem talis, nisi ea omnia concurrant, quae ad hoc ex dispositione juris communis requiruntur, & quod insuper unius anni spatium jejuniis, & penitentibus probetur in carcere, quo elapso si non resipuerit, incorrigibilis censetur, & ejici poterit, instructo processu juxta Ordinis stylum, & constitutiones, & plene probatis causis expulsionis. Expulsi autem fieri debet a Generali de consensu sex Definitorum, qui in capitulo eligantur; notificata sententia Ordina-

dinario, cujus jurisdictioni, & obedientie sic eieci quando ad Religionem non redierint, subiciuntur, & in habitu Clericali incidere debent. n. 109.

68. Ad hanc expulsiōnem (hortatur eadem Sacra Congr.) ne deveniant, nisi prius tentatis omnibus mediis ad hoc, ut Fratres respiciant. Nemini ex exulis literas testimoniales concedant, sed ad Sedem Apostolicam rejiciant, vel aliam Religionem ingredi jubeant. Denique statuit, quod eieci extra Religionem degentes, sint perpetuo suspensi ab exercitio Ordinum, sublata Ordinariis facultate, dictam suspensionem relaxandi, vel moderandi. Qui huic decreto contravenire prae-sumperit, incurrit ipso facto poenam privationis omnium officiorum, vocis activae & passivae, & perpetuae inhabilitatis ad ea in posterum obtinenda, cujus poenae relaxatio, vel moderatio Sedi Apostolica reservatur; & quicquid in contrarium factum fuerit, irritum declaratur. Qui intra annum e carcere fugerit, non ob id expellatur, sed pro fuga puniatur. Hoc decretum apud nos observari debet, quoad ea quae nostris constitutionibus minime adversantur; quia constitutiones post emanatum decretum, per Bullam ipsius Urbani VIII. confirmatae sunt cum clausulis derogatoriis. num. 110. 114.

69. *Apostata prout hic accipitur, est recessus, quo Religiosus professus deserit Monasterium, animo excutiendi in perpetuum obedientiam, fugam, & deserendi statum Religiosum.* Quare qui vel ob metum Praelati, vel ob vagandi voluntatem, sine licentia a Monasterio egreditur, animo ut ad tempus sit extra potestatem ac obedientiam Religionis, non est vere, & proprie Apostata sed fugitivus. In foro externo (quidquid sit de animo,) vere; & proprie Apostata judicatur, & poenis contra Apostatas latis puniatur, qui per multum tempus extra Monasterium vagatur. Secus, si post breve tempus redeat, etiam si habuerit animum extra manendi in perpetuum. Tract. 15, cap. 5, num.

122. 123. Si Religiosus a Monasterio recedat sine licentia, ut ad Superiores confugiat; si reſta via ad eos tendat, non est Apostata, aut fugitivus; tamen mortaliter peccat, propter Tridentini prohibitionem, & poenis peculiaribus puniatur. n. 125.

70. In nullo casu licet Religioso sine jure sine iniuste in carcere detento, etiam si in perpetuum, vel ad triremes damnato fugere, ut libere per mundum vagetur, & erit fugitivus, vel Apostata; quia libertate vagandi per obedientiae votum privatur est. Tract. 15, cap. 5, num. 129. Si Religiosus damnandus esset capite, vel mutilatione, etiam iuste, poterit sine ante, sine post sententiam fugere e custodia. Similiter si ei cibum, vestitusque aliae ad vitam necessariae denegentur. Religioso iuste ad carcerem perpetuum, vel ad Triremes damnato, probabilis est non licere fugere. n. 130. 131. Tenentur Praelati Religionis, Apostatas, & fugitivos perquirere, capere, & punire; si hoc abique gravi Religionis dedecore, & scandalo Saecularium fieri possit, & sit spes inveniendi; si Praelati Religionis fuerint negligentes, id facere debent Ordinarii. n. 132. 134. 135. Non tenetur Monasterium solvere quae fugitivus in sua fuga consumpsit; tenetur tamen Religio expensas factas pro illius investigatione, & reductione solvere. n. 136. Bona per Apostatas extra Religionem acquisita, ubique sint pertinent ad Religionem. Si Apostata, aut fugitivus extra Religionem decedat, ejus bona per modum spoliis pertinent ad Cameram Apostolicam. Ex motu proprio Greg. XIII. num. 137. 138.

71. Qui a Religionis jugo aufugit, vel dimisso, vel retento habitu, si vere Apostata fuerit, sine tantum fugitivus, manet ipso facto excommunicatus, & alias poenas Apostatis, vel fugitivis communes incurrit. Fugitivi, qui non dimisso habitu fugiunt, ex jure communi nullas poenas incurrun. Ex jure tamen particularibus Religionum, diversa pro illis poenae assignantur. Tract.

Tract. 15, cap. 5, n. 139. Apostatas vel ex jure, vel ex Religionum privilegiis, vel ex earum constitutionibus esse ipso facto excommunicatos, tenent fere omnes Doctores. Et ad se revertentes a nullo possunt absolvi nisi a Summo Pontifice, vel a Generali Ordinis, vel ab eo cui Generalis, aut Ordinis constitutiones facultatem concedunt. num. 140. Apostatae nullas alias, ex vi Apostasiae poenas incurrun, praeter illas, quod capi, carcerari, & puniri debeant Praelatis, & alias particulares ex Religionum constitutionibus assignatas, & praeter eas, quas ob delicta tempore Apostasiae commissis incurrun. nu. 141. 142.

72. Religiosus tacite, vel expresse professus, si habitum suae Religionis temere dimittit, peccat mortaliter, & ipso facto excommunicationem incurrit, idemque dicendum de Moniali. Tract. 15, cap. 5, n. 147. Non peccat mortaliter Religiosus, qui habitum deponit ad dormiendum, natandum, studendum, ut illum purget, ut ludat, ut saltet, ut saxum deſerat, ut terram fodiat, propter calorem, infirmitatem, periculum mortis; nec excommunicationem incurrit. Idem dicimus de eo, qui ut aptius aliam personam in ludo, vel recreatione repraesentet, habitum dimittit. Idem asserunt Diana, Palaus, Bonacina, Suario, Sanchez, Antonius a Spiritu Sancto, & nonnulli alii, de eo qui habitum dimittit, ut liberius fureret, fornicetur, &c. n. 149. Ad praedictam excommunicationem incurramdam requiritur, quod habitus temere dimittatur; censetur autem temere dimittere, qui abique ulla causa dimittit, & cum quodam formali, vel virtuali contemptu. n. 150. Excusatur, tam a peccato, quam a censura, qui habitum ex iusta & rationabili causa dimittit. n. 151. Probabilis est eum qui retento habitu religioso, saecularem induit, ita quod omnino occultetur habitus religiosus, ut sic incognitus incedat, & peccare mortaliter, & excommunicationem incurere. n. 154. Idem dicendum de eo qui

habitum suae Religionis temere dimittit; & induit habitum alterius Religionis. num. 155. Etiam qui habitum intra claustra propriae Religionis temere dimittit, mortaliter peccat, & hanc excommunicationem incurrit, nisi parvas temporis excuset, ut v. gr. per 2. vel 3. horas. num. 156. Religiosus qui post patratum delictum habitum occultat, vel deponit, ne capiatur, & puniatur, contra hoc praecipitum non delinquit, nec censuram incurrit. Sic nec qui iniuste gravatus, dimisso habitu fugit ad Superiorem longe distantem, ne cognoscatur, & capiatur. nu. 156. 157.

73. Verius est egressum Religiosi e clauſtro, abique licentia, esse ex genere suo peccatum mortale, nisi materiae parvas excuset, ut si egressus esset diurnus, modo usitato, & abique scandalo, & infamia. Tract. 15, cap. 5, n. 159. Ad licitum egressum requiritur Superioris licentia, tacita, vel expressa, generalis, vel particularis; sed peccabit tam petens, quam concedens eam, abique iusta causa, juxta gravitatem materiae. n. 159. 162. Quae autem licentia generalis, vel particularis, ex propriis statutis videre poterit. Omnes autem Auctores concedunt posse Religiosum cum sola licentia tacita, vel interpretativa exire, qualis censetur adesse, quando ad Consuetudinem moribundum, ad defendendum innocentem, ad subveniendum domui vicinae quae comburitur, & ad alios similes casus exire opus sit, & est periculum in mora, nec de facili potest adiri Superior. num. 167. Religiosi abique licentia exeuntes ad partes ultramarinas; vel ad Aulas Principum, ut suis noceant Praelatis, aut Monasteriis; vel ad studia legum, seu Canonum, aut Medicinae incurrun excommunicationem. n. 168. 169. 170. 171. Religiosus etiam intra Monasterium prohibet esse studium juris Civilis, per se, & principaliter; secus si ordinetur ad intelligentiam juris Canonici. Similiter eis prohibetur esse exercere officium Medici, aut Chirurgi, & peccant mortali-
liter

liter si cum incisione, vel aduisione illud exercent; & si sequatur mors fiunt irregulares. n. 172.

74. Sub excommunicatione prohibitus est ingressus fœminarum in Monasteria virorum, & sub mortali. Tract. 15. cap. 5. nu. 176. Reginæ, & filia Regis sub hac prohibitione non comprehenduntur; & valde probabile est eximi etiam Fundatrices, & Patronas. n. 177. Possunt etiam introduci puellæ, quæ nondum septimum annum compleverunt num. 180. Loca omnia, quæ Monasterii septis continentur, & communi porta clauduntur, ut sunt dormitoria, claustra, refectorium, officinæ omnes, &c. in dictis prohibitionibus veniunt nomine clausuræ: secus vero prædia domus rusticæ, aliæque loca a Monasterio separata, vel domus ad recipiendos infirmos, vel hospites deputatæ, non tamen habentes Conventum, & Ecclesiam; Monasteria quoque, & domus in quibus nondum positus est Religiosorum numerus conveniens, sed solum aliqui pro fabrica; & illæ denique domus, in quibus in forma Conventus non vivitur, nec ibi est Ecclesia cum Eucharistia, ad instar aliorum Monasteriorum. n. 181.

75. Chorus, Sacristia, & hortus, si ad hæc loca non sit aditus, nisi transeundo per Monasterium, clausuræ subiciuntur. Horti licet habeant aliam portam, per quam ad eos pateat aditus, abque transitu per Monasterium, nihilominus subiciuntur clausuræ. Probabilis est Sacristiam, & Chorum subijci clausuræ, etiam habeant portam, per quam ab Ecclesia pateat aditus, si etiam a Monasterio per aliam portam detur ingressus. Tract. 15. cap. 5. nu. 183. Claustra alia est necessaria, nempe dormitorium, refectorium aliæque loca intimiora; alia arbitraria, nempe atrium, viridarium, & reliqua de quibus dubium est, an subiciantur clausuræ. In his Provincialis clausuram indicare, eam auferre, vel variare potest. n. 184.

76. Quando omnes Religiosi a Monasterio egressi sunt, posse fœminas ingredi, probabile est. Quando aliqua pars

Monasterii traditur militibus in hospitium, quoad eam partem censetur subblata clausura, eamque mulieres ingredi possunt. Tract. 15. cap. 5. nu. 185. Ratione necessitatis permittitur mulieribus ingressus in Monasteria virorum, & viris in Monasteria monialium; v.g. ad evadendam mortem, vel manus factitum insequentium, vel ad medendum graviter ægotanti, cui aliter curri non possit. Ratione pietatis sufficit, mulieres ingredi Monasteria virorum; si Processio habeatur; Missa celebretur; Eucharistia ad infirmum deferatur processionaliter; vel aliud quodvis officium piium, & Ecclesiasticum peragatur; & tunc eo loco tantum, & tempore, quo talia officia celebrantur, cessat prohibitio. Si diutius permaneant, vel ad alia loca divertant per notabile tempus peccant mortaliter, tam ipse fœminæ, quam Religiosi eas comitantes; non tamen incurrunt excommunicationem tales mulieres, quia lata est contra indebite ingredientiæ: sicuti nec incurreret mulier, bona fide ingressa, si postea sciens immoraretur, vel ad alia loca progrediretur. n. 186. 187. 188. 189. Peccaret venialiter Prælati per abusionem potestatis, si Processionem, aliudve officium intra clausuram indiceret, eo animo, ut mulieres introduceret, non vero contra præceptum clausuræ. nu. 190.

77. Mulieres Monasteria virorum ingredi audentes, excommunicationem incurrunt summo Pontifici reservatam; eas vero introducere, vel admittere presumptives, tam subditi, quam Prælati incurrunt poenam privationis officiorum, quæ obtinent, & inhabilitatis ad illa, & omnia alia, & suspensionis a Divinis ipso facto. Ab his censuris & poenis incurrendis excusat ignorantia etiam crassa. Poena autem officiorum privationis non incurritur, ante iudicis sententiam, saltem declarativam criminis. Nomine officiorum veniunt illa, quæ iurisdictionem, vel administrationem aliquam cum dignitate, & præcedentia important. Tract. 15. cap. 5. nu.

nu. 191. 192. Mulieres introducere dicitur, qui vel immediate ad ingressum cooperatur, vel ostium aperit, vel eas aliquo modo adjuvat; vel mediate, si consulat, jubeat, vel præcipiat ingressum. Dicitur vero eas admittere qui non impedit, cum ad id ex officio tenetur, ut Prælati, & janitor; vel si ipsas in casibus licitis ingressas diutius detineat; vel extra casus licitos comitetur, vel confabulationibus remoretur. Alii vero si non sint causa longioris moræ, non dicuntur admittere, nec dictas poenas incurrunt. n. 193. A prædicta excommunicatione absolvere possunt Confessarii Regulares ex privilegiis suis, sed pro foro interno tantum, juxta Bullam Clem. X. *Superna*. A suspensione vero, aliisque poenis, & inhabilitatibus, etiam si publicæ sint, libere absolvere possunt, cum reservatæ non sint. n. 194.

CAPUT IV.

De tribus votis substantialibus.

S. I.

De voto solemnii paupertatis.

78. **P**auptas ad quam ex vi voti tenentur Religiosi, non est una, & eadem apud omnes Religiones, nec in communi, nec in particulari: alia namque sunt incapaces cujuscunque dominii, sive in communi, sive in particulari, ut Minores observantes, & Cappucini: alia sunt incapaces in particulari, non autem in communi, ut omnes alia Religiones, juxta ipsarum particularia statuta; per quæ unjusculque capacitas ex jure Canonico competens, vel in omnibus, vel in aliquibus tantum Cœnobis limitatur. Tract. 12. cap. 2. n. 163. 164. 165. Omnes Religiones, exceptis Minoribus de obser-

vantia, & Cappucinis, capaces sunt successione hereditatis, vel ab intestato, vel ex testamento, ex concessione Tridentini. Unde sequitur quod si Religiosi de suis bonis non disponant ante Professionem, Professione secuta, statim eo ipso abique ulla profrenium actione, jure hereditario succedit Monasterium, vel Religio in omnibus bonis, juriis, & actionibus illorum quæcunque illa sint. num. 166. Religiones capaces bonorum immobilium, & successione hereditaria succedunt etiam in majoratibus, quos Religiosi ante Professionem possidebant, vel ad eos post Professionem deveniunt, ipsi viventibus; nisi tacite, vel expresse in eorum fundatione Religiosi excludantur. n. 167.

79. Hæreditas vel legatum Religioso relictum, immediate ad Monasterium, non ad Religiosum pertinet; & sic Monasterium debet illud adire, & illius dominium habere, si capax sit; sin vero transit ad hæredes ab intestato. Tract. 12. cap. 2. nu. 168. Si testator reliquit tam legati quam hæreditatis commoditatem, & etiam proprietatem, & dominium Religioso, sub conditione quod Superior non possit id impedire: probabile est valere legatum, & Monasterio acquiri, rejecta turpi conditione; sed probabilius est caducum esse, & nullum, quia clausula vitiat ipsam legati substantiam. Si testator reliquit Monaco commoditatem, dominium vero Monasterio, (quod semper supponendum est, nisi oppositum constet,) sub conditione quod Superior non possit eam commoditatem auferre: tunc rejecta conditione ut turpi, & impossibili subsistit legatum. Si denique legatum voluntati Superioris relinquatur subiectum, addita clausula: quod si Superior illius usum, & commoditatem denegat Religioso, cesset legatum, & transeat ad substitutum, valer in tali casu legatum, & si Superior denegat Religioso usum, & commoditatem, cessat, & transit ad substitutum. n. 169.

Pp 2

Per

* Quomodo Religio Minorum, Societatis Jesu, & nostra Congr. Hispanica sint, vel non sint capaces hereditatis. Vid. Salmant. tract. 12. cap. 2. n. 170.